

BIM Atzeneta del Maestrat

Època XI N° 25 - maig/juliol 2023

La AODL informa

A Atzeneta cal saber

Festes de la Joventut 2023

Gent d'ací

Ens conten des del Col.legi

Medi Ambient

Des de la UJI

Les associacions parlen

Des del Casal Popular

Els nostres esportistes

Des de la Cooperativa

El temps i la Meteo a Atzeneta

Agenda

HORARIS	TELÈFONS D'INTERÉS	HORARI D'AUTOBUSOS
AJUNTAMENT De dilluns a divendres de 9 h a 14 h. Dissabte de 9h a 13 h. www.atzenetadelmaestrat.es Facebook: Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat	AJUNTAMENT 964 37 00 18 CENTRE DE DIA 964 37 09 19 CENTRE DE SALUT 964 37 05 43 GUÀRDIES 698 614 472 FARMÀCIA 964 37 00 54 COL·LEGI PÚBLIC 964 73 82 50 BANKIA 964 37 00 53 BBVA 629 005 298 BANTIERRA 964 37 01 64 GUÀRDIA CIVIL 964 37 00 63 062 CASA ABADIA 964 37 03 36 EXTENSIÓ AGRÀRIA 964 39 96 90 AUTOS HICID 964 20 01 22 EMERGÈNCIES 112 INFORMACIÓ 012 HOSPITAL GENERAL 964 72 50 00 HOSPITAL PROVINCIAL 964 35 97 00	ATZENETA-L'ALCORA-CASTELLÓ ATZENETA Eixida 6'30 h L'ALCORA Arribada 7'30 h Eixida 7'35 h CASTELLÓ Arribada 8'00 h Eixida 18'00 h ATZENETA Arribada 19'30 h VISTABELLA-ATZENETA-CASTELLÓ VISTABELLA Eixida 6'00 h ATZENETA Arribada 6'50 h Eixida 7'00 h CASTELLÓ Arribada 8'30 h Eixida 15'30 h ATZENETA Arribada 16'50 h Eixida 17'00 h VISTABELLA Arribada 18'00 h
ESCOMBRERIES A partir de les 20 h.		
RECOLLIDA D'OBJECTES VOLUMINOSOS El quart dimecres de cada mes.		
CEMENTERI Tots els diumenges (hivern de 15 h a 17 h i estiu de 16 h a 18 h).		
ALTRES SERVEIS A L'AJUNTAMENT		
SERVEIS SOCIALS Dilluns de 9 h a 13'30 h i dimecres amb cita previa (722739456) a la 2ª planta de l'ajuntament.		
ARQUITECTA MUNICIPAL Dimarts de 10 h a 14 h a l'ajuntament.		
VETERINARI Dimecres de 10 h a 11 h a l'ajuntament.		
NOTARI Dijous cada 15 dies a l'ajuntament.		

Edició: Ajuntament d'Atzeneta
Coordinació: www.teescriboloquequieras.com
Impressió: Paperam Impressions
Disseny: Juan Gil
 La gent que fem aquest BIM volem que estiga obert al major nombre d'opinions. Tot aquell que vulga col·laborar, de qualsevol manera, ens ho pot fer arribar a l'ajuntament o a l'adreça electrònica bimatzeneta@gmail.com.

Col·laboracions, Associació d'ames de casa (Tere Vayá), Melchor Rovira, Carmen Rovira Monfort, Paco Esteller, Pilar Ferreres, Miguel Ángel Moliner, Neus Bartoll, Eliseu Bellés Martí, Eladi Roca, Leo Gil Saura, Xavi Pallarés, Carmen Monfort, Jaume Gil Saura, Ximo Moliner Tena, Diego Marín Fabra, Javier Medall Juan, Pilar Ferreres, Eladi Roca, Nacho Gimeno Gil i Ruben Domingo.

UN NOU QUADRIENNI POLÍTIC I EDITORIAL

Quan aquest BIM cobre la corporeïtat de l'imprés, Atzeneta del Maestrat i la resta dels més de huit mil municipis espanyols tindran un nou Ajuntament producte de les recents urnes.

Sembla raonable inferir, a la vista de la bona faena realitzada durant aquests últims quatre anys, que el càrrec d'alcalde tindrà continuïtat en Santiago Agustina (aquest pronòstic no contravé la línia de no pronunciament polític d'aquesta publicació perquè apareix poselectoralment) i que, encara que varie una miqueta l'equip de govern, l'espina dorsal de la municipalitat atzenetina continuarà amb semblants traces.

Cal significar que aquest BIM no ha patit en la seua trajectòria en aquesta època cap ingerència per part de la corporació municipal, que des de la posició de coordinador de qui subscriu aquesta editorial, només cal mostrar gratitud i afectes no sols per la independència, sinó per la col·laboració i les facilitats concedides en tots i cadascun dels números, col·laboració que inclou fins i tot la correcció idiomàtica per part de la màxima autoritat municipal, circumstància que incrementa una gratitud cap a ell que vull posar de manifest.

S'haurà advertit -confie- que no hi ha hagut "culte fotogràfic al líder", que fins i tot en alguns números, a diferència de la majoria de publicacions que tenen a l'Ajuntament com auspiciador, ni tan sols apareix l'alcalde en l'aproximat centenar llarg de fotos que conté cada número, fet que verifica l'apuntat sobre la independència.

En aquests temps d'immediatesa, d'urgència, en els quals ahir constitueix passat i demà a penes si és ja futur, les publicacions que recullen notícies amb fins a tres mesos de demora (pel seu caràcter trimestral) com aquest BIM poden semblar anacròniques, però al marge

de procurar un revisionisme textual i fotogràfic del succeït, pretén aproximar a persones, costums, paisatge o història d'Atzeneta a un veïnat desconexidor del detall.

Sumen amb aquest 26 els BIM publicats en l'última etapa, amb quasi un centenar de veïns i veïnes en els quals s'ha aprofundit en el coneixement personal i al voltant de 3000 fotografies que han aproximat Atzeneta als qui no disposen de xarxes socials, potser el públic més beneficiat visualment del contingut de la publicació.

Confiats a mantindre aqueixa línia merament informativa i idiosincràtica, amb la seguretat de conservar la mateixa autonomia editorial, desitgem a la nova corporació una bona travessia legislativa, la mateixa capacitat de treball que l'anterior per a poder comptar i exhibir el progrés d'un poble, el nostre, Atzeneta, que per emplaçament, per comunicacions, per serveis, per hospitalitat i per acolliment, continua sent un excel·lent lloc per a viure.

L'AODL informa

Subvencions de personal 2023

A continuació us deixem la relació de subvencions de personal que de moment ha sol·licitat l'Ajuntament i que encara no ens han concedit durant aquest 2023:

LABORA - SERVEF

S'ha sol·licitat la quantitat de 14.700,00 € per a la 18 prorroga de l'AODL corresponent al període juliol 2023 fins a juny 2024, mitjançant Resolució de 10 de març de 2023, del director general de LABORA SERVEF, subvencions destinades a finançar el manteniment dels agents d'Ocupació i Desenvolupament Local en la C. V. per al 2023 regulades en l'Ordre 5/2015, de 5 d'octubre, de la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball (DOGV núm. 9561 de data 24/03/2023).

S'ha sol·licitat una ajuda de 72.000,00 € per al Programa EMERGE 2023 conforme a la Resolució d'11 d'abril de 2023, del director general de LABORA SERVEF, per la qual es convoquen per a l'exercici 2023 les subvencions destinades a la contractació de persones desocupades per corporacions locals de la C. V., per a la realització d'accions previstes en plans o procediments d'emergències en l'àmbit forestal (AVALEM EXPERIÈNCIA-DOGV núm. 9574 14/04/2023). És contractaran quatre persones (1 capatàs i 3 peons) durant un període de deu mesos.

Sol·licitud de 33.000,00 € per al Programa EMDONA 2023 per Resolució de 28 de desembre de 2022, del director general de LABORA SERVEF, subvencions destinades a la contractació dues dones desocupades durant nou, en col·laboració amb corporacions locals de la C. V. per al 2023 (DOGV núm. 9549 de 08/03/2023). Per a dos dones durant 9 mesos.

Sol·licitud de 30.702,96 € per al Programa EXPLUS 2023 segons la Resolució de 28 de desembre de 2022, del Director General de LABORA SERVEF, per la qual es convoca per a l'exercici 2023 el Programa d'incentius a la contractació de persones desocupades d'almenys 30 anys per entitats locals de la C. V. (Avaletm Experiència - DOCV núm. 9544 de 01/03/2023) per a la contractació d'una persona durant dotze mesos.

Sol·licitud de 30.702,96 € per al Programa EMPUJU 2023 segons la Resolució de 28 de desembre de 2022, del Director General de LABORA - SERVEF, per la qual es convoca per a l'exercici 2023 el Programa d'incentius a la contractació de persones desocupades menors de 30 anys per entitats locals de la C. V. (Avaletm Joves - DOCV núm. 9539 de 22/02/2023). Contractació d'una persona menor de trenta anys durant dotze mesos.

Sol·licitud per al Taller d'Ocupació 2023 de la quantia de 264.789,60 € conforme a la Resolució de 29 de desembre de 2022, de la Direcció General de LABORA-SERVEF, per la qual s'aprova la convocatòria del programa mixt d'ocupació-formació Tallers d'Ocupació, amb càrrec a l'exercici pressupostari 2023 per un període de dotze mesos i deu alumnes, director/a, docent i l'auxiliar (DOCV núm. 9511 de 13/01/2023).

DIPUTACIÓ:

Sol·licitud de 12.701,44 € (12.301,44€ corresponen a despeses de personal i 400,00€ a altres despeses corrents) per al Servei de Promoció de l'Autonomia Personal 2023 segons les bases per les quals es regeix la concessió de subvencions a Ajuntaments de la província de Castelló amb població inferior a deu mil habitants destinades a l'habilitació i manteniment de serveis de Promoció de l'Autonomia Personal, exercici 2023 (B.O.P. n°23 de 23/02/2023). Continuitat de l'Auxiliar de Geriatria a la Unitat de Respir durant l'any 2023.

Hem tramitat una ajuda de 10.338,30 € per al Programa del Pla d'Ocupació 2023 segons els concreció de les bases reguladores per les quals es regeix la concessió de subvencions als ajuntaments de la província de Castelló per a l'execució d'obres o serveis d'interès general i social: Pla d'Ocupació 2023 (B.O.P. 48 de data 19/04/2023). Dos peons durant 3 mesos.

Per últim també s'han tramitat 21.000,00 € per a la Unitat de Conciliació Familiar 2023 segons la concreció de les bases relatives a la concessió de subvencions a ajuntaments de municipis de la província de Castelló de població inferior a mil cinc-cents habitants per a l'articulació d'iniciatives locals vinculades al benestar social, serveis soci-educatius complementaris: Unitats de Conciliació Familiar (UCF) 2023 (B.O.P. número 27 de data 02/03/2023). Duració dotze mesos la continuïtat del personal Tècnic educació infantil o homologa.

PUNT GVANEXT
Per a més informació i concertar serveis

**SERVEI D'ASSESSORAMENT
SOBRE AJUDES, PROGRAMES I
PROJECTES EUROPEUS PER A ENTITATS
LOCALS, PIMES I AUTÒNOMS**

eva.clavel@pernyagosanord.es
Cita prèvia: 648 28 75 39
Dilluns a divendres: 9 a 14

L'AODL

Pilar Ferreres Garcia

A Atzeneta cal saber

Millora de camins

A primers de maig van finalitzar les obres de millora dels camins de les Torrocelles, Mas de Remisio, el Bovalar, Molins de Vent entre d'altres.

Senders d'Atzeneta

Atzeneta, per la diversitat de la seua geografia i l'atenció que han prestat a la ressuscitació i el manteniment de senders amb associacions con Ayuntamiento, constitueix un paradís per a qualsevol amant de les rutes a peu. Una multitud de recorreguts senyalitzats que poden trobar-se, a través de fullets, en l'Oficina de Turisme local i també en l'enllaç de Wikiloc <https://es.wikiloc.com/wikiloc/user.do?id=7657176>.

Camí reobert

Obertura i adequació de l'antic camí de Les Useres, per part dels treballadors del Pamer. Aquest camí s'inicia dalt del pont de Les Useres i acaba en el Collao.

LA SER A ATZENETA

El dilluns 17 d'abril la cadena Radio Castellón Cadena Ser va estar en directe durant tot el dia en Atzeneta del Maestrat.

D'aquesta manera es van donar a conèixer les nostres tradicions, cultura, oci i la resta d'atractius del nostre poble.

Diverses activitats can complementar l'activitat radiofònica: infantils com pintacares, jocs, tallers infantils; gastronòmiques; lúdiques com campionat de guinyot, bingo, i pirotècnia amb la cloenda de Xarxa Teatre.

Una jornada expansiva on Atzeneta va cobrar resó en les desenes de milers d'oïdors que té la cadena, tot un reforç publicitari.

ACTIVITATS PER EL DIA DE LA DONA

El dissabte 4 de març, a la plaça de la Font va tindre lloc la lectura del Manifest i es va iniciar la Marxa per la Dona.

Es va entregar un obsequi a totes les persones participants.

COMENCEN LES OBRES DE L'INSTITUT DEL CRA PENYAGOLOSA

A primers de març van començar les obres de l'edifici de la part de secundària. Aquestes obres tenen una duració 11 mesos.

Aquest centre atindrà estudiants de secundària d'aquesta comarca i servirà per a lluitar contra la despoblació i augmentarà la qualitat educativa en zones d'interior com la nostra.

FESTA DE SANT JOSEP DEL MAS DE LA VILA

El 10 d'abril va tindre lloc, un dilluns de Pasqua més, la tradicional festa del Mas de la Vila, al Pla de Meanes. Cal assenyalar l'elevada participació i el treball de les clavariesses i clavaris.

TALLER D'OCUPACIÓ

El personal del taller d'ocupació va realitzar diferents actuacions els darrers dies per tal de deixar el poble molt més bonic per a Pasqua.

PASQUA A LA UNITAT DE RESPIR

La gent de l'unitat de respir va elaborar les tradicionals mones amb motiu de la Pasqua

CONSTRUCCIÓ DE VIVENDES DE LLOGUER PER A JOVES

Els darrers dies de març ens van visitar Alejandro Aguilar, secretari autonòmic de Vivienda i Función Social, Elena Azcárraga, directora general de Vivenda i Regeneració Urbana i Mª Jesús Pérez, directora general de Participació Ciutadana, per tal de fer el seguiment del projecte d'adquisició i reforma de vivendes per a destinar-les a lloguer social, que el nostre poble va presentar a la convocatòria dels Pressupostos Participatius de la Generalitat Valenciana. Es van visitar tres de les vivendes ja adquirides i se'ns va comunicar que als 450.000 euros ja adjudicats, s'incrementarà la dotació en 1 milió d'euros més per a la rehabilitació o reconstrucció d'aquestes vivendes o d'altres que es puguen comprar.

Una notícia d'allò més solvent per la potencial regeneració demogràfica que pot suposar per Atzeneta.

Renovació de la parada d'autobús de l' Avda. Castelló.

Calie, perquè la anterior presentava un aspecte molt deteriorat a causa del pas dels anys. En l'adequació s'ha aprofitat per a ficar imatges del poble i així donar a conèixer un poc més als visitants/es, les nostres vistes. També s'ha ficat un apartat per esdeveniments i publicitat.

PROHIBICIÓ DE LES CREMES DE RESIDUS AGRÍCOLES

La Conselleria d' Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica va publicar a primers d'abril una resolució on se suspenen les autoritzacions per a la crema de residus agrícoles fins a nova ordre, donades les especials condicions de perill d'incendis a la Comunitat Valenciana.

XXI Pujada a La Nevera 1 d'abril del 2023

El passat 1 d'abril de 2023 es va celebrar la XXI Pujada a la Nevera, dia molt especial al poble amb un gran ambient i una participació que no es vivia des de feia moltes edicions; més de 600 valentes i valents es van reunir per fer una edició especial. Les expectatives esportives també eren molt altes, amb un nivell de corredors que no es recordava: Vicent Calvo, Fernando Ruiz, Javier Medall, Alex Marin, Ramón Recatala, Gerard Morgado, Cristian Ibáñez i Josep Fabra, entre altres, i no van defraudar.

Pel que respecta a l'aspecte meteorològic, dissabte primaveral, amb sol i núvols i una mica de vent, però ideal per córrer i gaudir del bon oratge i de l'ambient a meta (fet que es va notar a la «barra»).

En primer lloc, des del Club de Muntanya veiem necessari l'agraïment a totes i tots els participants. Després d'uns anys vam recuperar les curses per als menuts de la casa que van tindre lloc per la vesprada, tornant a ser un èxit: més de 70 xiquetes i xiquets, quina passada! Si és important és que hi hagi un bon nombre de participants, més importants són les i els voluntaris, i d'això sí que podem presumir: quasi 60 persones ens van ajudar a poder gaudir d'aquesta cursa, socis i no socis, veïnes i veïns del poble fan possible que les corredores puguen gaudir d'aquest esdeveniment.

És necessari posar en valor el gran nivell dels atletes locals, destacant a Alex Marin i a Javier Medall. La gent que corre ho sap, i és molt difícil assolir les marques que ells van fer aquell dia. Els dos atletes van baixar de 2h03 min (sols ho havien aconseguit Mario Bonavista i Ahmed El Qayed), i Alex va aconseguir batre el rècord d'Ahmed El Qayed del 2014, amb un crono de 2:01:06.

CLASSIFICACIÓ GENERAL DE LA XXI PUJADA A LA NEVERA

HOMES

1)	02:01:06	ALEX MARIN FABRA	CM AT-ZENET
2)	02:02:46	JAVIER MEDALL JUAN	CM AT-ZENET
3)	02:05:56	VICENT CALVO MARTINEZ	CM GR-33

DONES

1)	02:36:51	SANDRA LAFUENTE SANZ MUR I CASTELL - TUGA
2)	02:37:20	CARLA PITARCH ALBADO RUP ENTRENAMENT DAVID MUNDINA
3)	02:42:39	SONIA MUNDINA GIL GRUP ENTRENAMENT DAVID MUNDINA

CLASSIFICACIÓ JOVES DE LA XIII MARXA POPULAR

1)	01:16:32	IVAN CEBRIAN CORDERO	MUR I CASTELL-TUGA
2)	01:16:37	NICOLAS RUBERT BROCH	INDEPENDENT

1)	01:39:22	LOLA CUMBA RENAU	TRITRAIL
2)	02:03:28	ELENA REQUENA MARQUES	INDEPENDENT

La Junta directiva vol agrair al tots els voluntaris la seua dedicació i treball tant el divendres com el dissabte, ja que aquests fan possible que la cursa siga viva, i com no, molt especialment a l'Ajuntament d'Atzeneta, qui a més de ser un suport econòmic imprescindible, ens posa totes les facilitats amb la logística i el material per a poder fer la prova. Evidentment no podem despedir-nos sense agrair la confiança i l'ajuda inestimable de tots els col·laboradors i patrocinadors que any rere any donen suport al Club de Muntanya At-Zenet i la Pujada a La Nevera i fan que aquesta prova es consolide com a referent a la nostra província.

PENYAGOLOSA TRAILS 2023: 22-23 D'ABRIL DE 2023

La matinada del divendres al dissabte del 22 d'abril, a les 00:00h. arrancava la CSP des de la Universitat Jaume I. Sis hores més tard, començava la MiM des del mateix lloc. Aquesta edició la Asics Penyagolosa Trails 2023 contava amb un gran cartell, amb la presència d'alguns dels millors corredors del món. Enguany destacava la presència de corredors i corredores internacionals de primer nivell en les dues proves i també la quantitat de països dels quals provenien, 40 països en total.

Quasi 2100 els inscrits per a enfrontar-se a la MiM i la CSP de 2023. Cal recordar que per al sorteig de pitrals per a les curses es van registrar 4294 preinscripcions de 40 nacionalitats i de 44 províncies espanyoles. Unes dades que posen de manifest el gran interès que desperta Penyagolosa Trails entre els corredors i corredores de tot el món.

Com no podia ser d'altra manera, va haver una gran participació d'atletes del C.M. At-Zenet a la Penyagolosa Trails, amb 27 valentes i valents: una cursa en la que sempre fa molta il·lusió participar, més per la història i significat que per la rellevància nacional i internacional. En un dia on les condicions meteorològiques van ser quasi perfectes els nostres corre-

dors i corredores i tots els participants van gaudir de les dues distàncies.

A la CSP ens va representar Julen Agut, amb un gran temps a Sant Joan, i els "finishers" de la MiM van ser:

- MIM 137
BADENES ORTI Alejandro
- MIM 138
BELLES MATEU Eliseu
- MIM 141
BADENES ESCRIG Teresa
- MIM 142
DELS PUCHOLS CERVERA Jose Roman
- MIM 143
GARBI ESTEBAN Sergio
- MIM 144
ESCRIG MARZA Laura
- MIM 146
JUAN RUBIO Patri
- MIM 147
BELLES BELLES Eva
- MIM 148
CARRATALA ISIERTE Jordi
- MIM 149
BARBERA ROIG Sergio
- MIM 150
DOMINGO APARICI Sonia
- MIM 152
MARTI VIDAL David
- MIM 153
PORCAR GARGALLO Silvia
- MIM 155
ISIERTE FOYES Tere
- MIM 156
BELTRAN GARCIA Josede
- MIM 1715
COLOMER COLLADO Roberto

Ens veiem molt prompte a les muntanyes.

El Club de Muntanya AT-ZENET

UN ANY MÉS I UNA ALTRA EDICIÓ DE LES FESTES DE LA JOVENTUT

Quan inicia l'any ja comença a sonar el grup de whatsapp de Festes, opinions, debats, que fer de nou, com organitzar tot, altra vegada la mescla de nervis i ganes ja recorren el nostre cos en començar 2023.

Com tots els darrers anys, l'ajuntament ens ha depositat la seua confiança i ens ha donat el recolzament necessari en recursos i facilitats que ens han ajudat a organitzar les festes, per eixa raó mereixen un agraïment especial per estos anys, sense ells no haguera sigut possible ni viable fer unes festes com les que hem estat vivint aquests anys.

Han tornat a ser unes festes increïbles de nou malgrat la incertesa de la climatologia durant tota la setmana, la qual ens ha portat els nervis al cos de com anar improvisant moments i organitzant-mos per a poder muntar i deixar tot a punt per als dies de festes. Divendres vam encetar les festes de bon matí per als més menuts, ànimes plenes d'energia i ganes de viure la festa que van

omplir les escoles velles de felicitat, de vesprada començaven els bous, atractiu per a totes les edats i que porten gent dels pobles veïns a gaudir dels actes programats.

Divendres de nit, vam preparar un acte nou

com va ser la torrà popular, quan faltaven dues setmanes teníem 150 persones per al sopar, ja pensàvem que no havia agradat al personal, però en una espenta d'última hora 490 persones van poder ajuntar-se per sopar i després poder viure en directe l'espectacle de Tu cara me suena, ple d'artistes locals que amb moltes ganes van omplir l'escenari i van fer gaudir al públic de moments espe-

cial. Una nit on un poble amb moltes ganes de festes va tornar a demostrar allò que sempre ha dit el nostre lema, de la unió naix la festa.

Agrair als grups participants per la seua entrega, ganes i il·lusió de preparar un espectacle davant de tant de públic que mai és fàcil, però ens van fer xalar molt i creem que ells també van gaudir lo seu.

Arribava el dissabte, tots i totes teníem al cap com podia ser el dissabte, bous, sidra, fideuà i tardeo, però el que ningú podia pensar és que seria la millor vesprada de festa viscuda en el Garito de Tonet, començava tot amb l'homenatge als jugadors, tècnics i directiva de la UD Atzeneta, als quals des del Garito de Tonet els donem l'enhorabona per l'ascens i per la gran temporada.

Però el millor estava per vindre, amb un clàssic de festes, el tardeo amb Jarana, quina manera de xalar, menuts, joves, grans, una mescla d'edats en un mateix lloc amb un únic objectiu, gaudir de la festa.

Una vesprada que serà recordada, vesprada i algo de nit perquè la festa va acabar les 22:30, on encara la gent tenia unes ganes infinites de ballar, cantar i saltar al ritme de la música.

Com a organitzadors de les festes, potser és el moment de més connexió amb la gent del poble, estem darrere de la barra, però pareix que estiguem saltant i cantant al costat de la gent, quina energia i que orgullosos i orgullosos estem de poder vore a la gent xalar tant.

Gràcies a tots i totes, com hem dit, serà recordat el dissabte 27 de les festes del 2023.

I encara ens quedaven actes importants en el nostre cartell, de nou a les escoles velles amb els grups Músics de Carrer i el seu tribut a Txarango i a continuació la gran Kinky Band. Bona música i bon espectacle per part dels dos grups per a tancar la nit. I diumenge vam acomiadar les festes 2023 amb els bous i una traca i coets finals que acomiadaven unes festes espectaculars.

I ara en estes últimes línies, ens hem de sincerar davant de tots i totes, potser és moment de fer un pas enrere, han estat uns anys de moltes vivències i experiències, el que va començar com un repte en el 2016 va passar a ser una rutina en les nostres vides. Potser gràcies a les festes ens hem unit més com a colla d'amics i amigues. Estem més convençuts i convençudes que mai que aquella elecció de tornar a fer les Festes de la Joventut va ser molt encertada.

Però ara creem que és moment de deixar què la gent més jove aporte frescor, en for-

ma d'idees o propostes noves que li donen una versió o un cartell diferent a les Festes de la Joventut, però de ben segur l'essència de festa i unió serà la mateixa.

Aquests anys hem fet les coses el millor que sabíem o podíem en cada moment amb l'únic objectiu de fer poble, el qual cada any ha demostrat estar molt viu i molt unit. Demanem disculpes si alguna volta hem perjudicat algú o no hem estat del tot correctes en alguna situació.

I no podem acabar sense donar les gràcies als nostres veïns, a les colles i empreses col·laboradores, a l'Ajuntament i a tota la gent del poble d'Atzeneta del Maestrat.

I seguirem cridant més fort que mai:

VISCA ATZENETA

EL GARITO DE TONET

FESTA DEL CASTELL D'ESTIU

Masiva va ser la participació de gent el dissabte 22 d'abril a la romeria del Castell d'Estiu i la col·laboració de l'Associació de la Fira de la Caça i la Natura, clavaris d'este 2023.

Una vegada més, Atzeneta no va fallar a la seua tradició ancestral i tot un poble es va donar cita al paratge més emblemàtic del terme municipal.

Deixem un recull fotogràfic com la millor prova del esmentat.

Gent d'ací

Ximo Moliner Tena El sobrino del padre Federico

Juanma Velasco

Aunque llego puntual, Ximo ya me está esperando. Caen algunos goterones que apenas si cuajan en el asfalto. Hemos quedado frente al Temple Bar, en Castelló, mediada la tarde. Nos frecuentamos poco, apenas algún encontronazo azaroso. Nos sabemos uno del otro por un pasado atzenetí que, aunque no fue del todo coincidente en época, círculos, aficiones y ecosistemas, compartimos escenario y paisanaje y algo queda.

Un primer embarazo preside los comienzos, pero pedimos dos cervezas y eso templó la palabra. Manifiesta no saber demasiado bien qué pretendo de él. Solo charlar, de ti, le matizo, de tus ayeres y de tus mañanas sin descuidar los hoy. Y sin mayores preámbulos adopta el modo retrospectivo y de traslada a 1961, al Hospital Provincial, lugar en el que nació porque sus padres, Emilia y Joaquín, residían en Almassora por razones de destino del empleado de Iberdrola que era su padre. A los cuatro años de la vida de Ximo, Joaquín fue trasladado a Moncófar y allí gozó el mayor de los Moliner de una infancia y una protoadolescencia que refiere como entrañable, adornada por el romanticismo de una vida rural donde no había más espacio de juegos que la calle ni otro horario que el que dictaba la luz solar. Pero quiso la biología que la abuela materna de Ximo, atzenetina nativa y residencial, contrajera uno de los males de la vejez y la

familia se vio impelida a asentarse en Atzeneta con Joaquín destinado a salvaguardar la entereza de la luz municipal, aunque por aquel entonces no se requería demasiado para que el pueblo quedase a oscuras. Por esa razón, tanto a Ximo como a su hermano los motejan todavía, indistintamente, "El Llumené". El mote no es en exceso ocu-

rrente, pero sí identificativo, principal objeto de un mote. Relata Ximo que no encajó demasiado bien el traslado, pero que el tiempo, como todo, lo fue asentando en el hábitat local y en Atzeneta fue forjando sus relaciones personales que duran hasta hoy. No obstante, además de un padre biológico, Ximo tenía otro intelectual, un padre que timoneó su educación y que imponía su criterio docto para que el porvenir del chiquillo fuera de lo más prometedor. Y de ese modo, su tío Federico, sacerdote severo de porte, ensotano de habitual, grave de voz y de ademanes, escolapio y profesor de lengua y literatura decidió que octavo de EGB ya lo debía de cursar su sobrino en Escolapios, en modo interno, casi el único (gozó de la compañía de Vicente José Cantavella, otro atzenetí) de un colegio que cuando terminaba sus tareas, imposibilitados ambos como estaban para abandonar el centro porque su tío les negó la llave de salida, se dedicaban a merodear por los intestinos de las instalaciones hasta llegar a conocer el más esquinado de sus rincones. El interno residió cuatro años lectivos en las Escuelas Pías, en

un régimen de semicautividad que su tío y su exceso de celo, no suavizaba siquiera en las fiestas de la Magdalena; el colegio vacío, y Ximo y Vicente José como ocupantes permanentes más allá de los curas.

Narra que pese a la dureza disciplinaria agradece a su tío Federico su tesón por educarlo en la rigidez, sostiene que eso le dio carácter, le concedió resiliencia y lo introdujo en los valores cristianos a través del Camino Neocatecumenal (los popularmente conocidos como kikos) que mantenían reuniones en la aldea iglesia de la Trinidad y ahí Ximo sí tenía licencia de su tío para asistir. En el colegio, a Federico lo apodaban "El Mahoma", por esa severidad de su porte, por vestir de negro, por sus gafas de sol. En consecuencia, a Ximo se le quedó "Mahomita", aunque el mote solo servía en la Plana, porque en la tierra media de Atzeneta le seguían llamando "Llumené".

Le hago saber que lo recuerdo (cursé en Escolapios desde los cuatro hasta los diecisiete) y que admiraba a su tío y que quizá gracias a él me maneje hoy en este oficio de combinar profesionalmente la palabra escri-

ta. "Mahoma" era uno de esos curas que no pasan desapercibidos y que, pese a lo transgresor del mote, no he escuchado a nadie de mis coetáneos escolares hablar mal de él. Antes de que el mayor de los hermanos Moliner se desplazara a Valencia a estudiar Medicina, una elección vocacional, ya se había introducido en la rondalla local que capitaneaban Cristóbal Badenes, Oswaldo y Gervasio y allí aprendió algo de solfeo y a rasguear una primera guitarra. De igual modo, en aquellos finales de los setenta, ingresó en el equipo de fútbol del Atzeneta y en el militaría una docena de años, con las consiguientes anécdotas de broncas, precariedades y victorias, desde su posición de mediocampista elegante con el balón, con buen toque, sin excesiva velocidad que suplía con colocación.

Tiempos de empujar, de plenitud de vida, de compaginar una carrera de Medicina que no demoró su finalización ni un solo año respecto a los seis establecidos, de mantenerse activo en el deporte, de iniciar una relación de terminaría en boda, con Marián, en 1987, de entamar la rondalla con mayor relumbrón de la historia de Atzeneta, conocida, incluso hoy, por vecinos de todas las edades y que fue bautizada como "Els Trobadors" y cuya base fundacional era el rescatar las melodías y letras tradicionales de pueblo y

comarca, actualizarlas y darles personalidad musical propia.

Lo consiguieron. Junto con José Luis "El Ros", José Manuel "Roque, José Antonio "El Relonjero", Gonçal Barberá y al poco Ricardo, construyeron un sexteto que gozó de una popularidad comarcal y provincial más que notable hasta el punto de llegar a grabar un disco en un estudio de Barcelona que se convirtió en un acontecimiento local y que sirvió numerosos años como preámbulo de los bandos municipales, en particular el tema de "Xiqueta del carreró", de autoría -letra y música- de Gonçal Barberá y que se mantiene como himno popular terruñero.

-Pero si tocabas la guitarra en un principio ¿Cómo terminaste con un contrabajo entre las manos? -me intereso.

Ximo relata que sobraban guitarras y que sopesaron introducir un contrabajo del que no tenía noción de sus claves interpretativas, pero que acabó por aprender, aunque confiesa que su nivel nunca pasó de lo digno. Añade que fue Jesús García Piñón el que en su época de diputado provincial lo consiguió para la rondalla.

Aún resisten, todavía se reúnen de tanto en tanto pese a la pérdida de José Luis; todavía se dejan ver en algún evento como el canto de habaneras del pasado año, pero confiesa que se perciben si no mayores, sí ralentizados por el tiempo y la falta de ensamblaje. Más que músicos son amigos, incondicionales, gentes de otro tiempo que procuran acomodarse a este. "Els Trobadors" representa un icono musical en la idiosincrasia de Atzeneta y sus canciones se han convertido en intergeneracionales.

Desmenuza sus tiempos de estudiante, su aperturismo al mundo libre, desencadenado de un tío Federico al que sigue venerando pese a su marcialidad educativa que asume como inherente a la formación religiosa de aquel, su responsabilidad académica, sus desplazamientos a Atzeneta cada fin de se-

mana para cumplir con su militancia futbolística y alternar con sus círculos familiares y sociales. Incluso sirviéndose del autostop cuando todavía no poseía el Dyane 6 que le vendió Lamberto, un clásico local de mediados y finales del siglo anterior.

Terminó la carrera, realizó la inevitable "mili", en Zaragoza, equidistancia que le permitía desplazarse a Barcelona para ver a su entonces novia, Marián. Aprobó oposiciones de MIR, se casó, en agosto de 1987, y escogió Cuenca como su primer fondeadero médico, uno de los múltiples lugares en los que se inventó el frío; allí nació el primero de sus dos hijos varones: David, percusionista y compositor que ya cuenta con un nombre propio en el hábitat de la música clásica.

Había optado por la medicina de familia y como el cuarteto que destinaron a Cuenca pertenecía a la primera promoción de médicos residentes, en el hospital conquense no sabían muy bien qué hacer con ellos. Como quiera que en la capital conquense inau-

guraron por entonces un centro de planificación familiar, Ximo fue el responsable de darle contenido y presencialidad.

Pero Cuenca era finita, limitada, urbanísticamente bella, pero a los pocos años, la pareja entendió que debían retornar a sus raíces y se instalaron en Castelló tras escoger Ximo una plaza de planificación familiar en Burriana, localidad a la que se desplazó a diario durante casi dos décadas.

Su otro hijo, Carlos, ya nació en Castelló. En la actualidad estudia el grado de enfermería, en Castelló, después de un periplo por la universidad de Oregón y una de las figuras de la actual plantilla de la UD Atzeneta (y así recordar la época futbolística de su padre).

Desde 2014 desempeña su actividad en el centro de salud Illes Columbretes, sito en la plazuela que ocupaba antes la antigua prisión en Castelló. Allí ha vuelto a ejercer como médico de familia, lo que antiguamente se conocía como médico de cabecera. Solicitó

el traslado cuando en Burriana le retornaron los conflictos con su conciencia al enfrentarse al aborto.

Y es que tras su separación se devolvió a la iglesia, al Camino Neocatecumenal, y a raíz de su retorno, su compromiso con la vida se acentuó y manifiesta que para él la vida se origina cuando óvulo y espermatozoide se encuentran y comienzan a multiplicarse celularmente, y por esa razón no quería ser partícipe de potenciales abortos.

Se produce armónico, convincente sin pretenderlo, con la voz queda, con la nostalgia viva. Rememoramos a su padre fallecido y a los míos. Ha sembrado patatas en la "senia" familiar, sabedor del déficit económico, pero conocedor del superávit sentimental que provoca en una madre necesitada de estímulos sociales.

Se está haciendo construir una casa, a espal-

das de la primera que ocupó la familia cuando aterrizó en Atzeneta, la casa de "la Lute", en la placeta de Loreto. Ni piensa ni deja de pensar en la jubilación, por su condición de funcionario podría retrasarla hasta los 70, pero ya lo irá viendo a medida que transcurran los trienios. Ahora se confiesa más que complacido con la medicina porque trabaja en el barrio donde vive en el que sus pacientes también son sus vecinos y confían en sus luces y en sus diagnósticos que afirma que no siempre son acertados porque la vida avanza a fuerza de ensayo-error, de ensayo-acierto.

Se ve consumiendo su época final en Atzeneta, en su casa novedosa de la calle Lluçena. No hemos repetido de cerveza. No "fa hora bebedora", pero la hora y media de intercambio ha transcurrido evocadora. Espero que también para Ximo.

Ens contem des del Col·legi

TREBALLEM PER UNA COMUNITAT EDUCATIVA UNIDA

En aquest número del BIM ens agradaria compartir les diferents activitats que s'han dut a terme a la nostra escola des de la nostra última publicació. Cal assenyalar que, amb un esperit de col·laboració, tant els estudiants com el professorat, així com les famílies, han participat activament en una sèrie d'esdeveniments que han enriquit el seu aprenentatge i han fomentat la convivència escolar.

La Setmana Cultural, per exemple, va ser, sens dubte, un dels esdeveniments més destacats. Durant aquesta setmana celebrada els tres dies anteriors a Pasqua, els nostres xiquets i les nostres xiquetes van tindre l'oportunitat de submergir-se en un món de diversió, creativitat i aprenentatge on les activitats relacionades amb aquesta festivitat van donar lloc a un ambient vibrant de color i alegria en què les famílies van tenir un paper molt destacat a l'hora d'organitzar les activitats dinàmiques al pati.

A més a més, vam tindre el plaer de gaudir de la Trobada d'alumnes del CRA a Les Use-

res. Aquestencontre va ser una oportunitat única per a tot l'alumnat dels diferents aularis per conèixer-se i compartir experiències. Els i les estudiants van participar en diferents jocs i activitats, com un teatre en anglès, i es va fomentar el treball en equip, la comunicació i la solidaritat. A més, es va relacionar tot amb l'alimentació i els hàbits saludables i, finalment, van gaudir d'un ball tots i totes molt divertit.

Però les activitats no s'han limitat a les etapes d'Infantil i Primària. L'alumnat de l'ESO també ha tingut l'oportunitat d'intervenir en actes d'àmbit acadèmic i científic molt interessants. Destaquem, per exemple, la participació d'aquests en la Firujiciència, una fira científica que es realitza a l'UJI i on l'alumnat explica els seus treballs i observa els realitzats per companys i companyes d'altres centres o per departaments de la mateixa UJI. I també en aquest sentit, els nostres joves han participat en les Olimpíades Matemàtiques, on han posat a prova les seves habilitats i coneixements matemàtics. Havent-se d'enfrontar a problemes desafiants i comple-

xos, el nostre alumnat va demostrar una gran habilitat per resoldre'ls i tots i totes plegats van donar el millor de si mateixos en aquesta competició.

En un altre ordre de coses, ens agradaria acabar aquest article donant-li la importància a un fet que, cada vegada més, enorgulleix el nostre centre: la connexió entre les famílies i l'educació dels seus fills. Podem dir que s'ha posat de manifest la importància de la participació activa de les famílies en les activitats educatives, amb un èmfasi especial en la intervenció en l'hora lectora i en els projectes i les activitats vivencials a l'aula. En aquest sentit, l'escola ha aconseguit un clima d'aprenentatge més enriquidor i una comunitat educativa encara més forta.

Així doncs, l'hora lectora, una activitat clau que fomenta el gust per la lectura i desenvolupa les habilitats comunicatives dels estudiants, s'ha convertit en un espai on les famílies s'impliquen de forma més dinàmica. Cada sessió, un parell de famílies visita l'escola per compartir contes amb l'alumnat, col·laboració amb la qual es proporciona una oportunitat única perquè pares, mares i altres membres de la família es convertisquen en narradors i fomenten la passió per la lectura. Però no obstant això, l'impuls de la participació de les famílies, com hem dit, no es limita a l'hora lectora, sinó que des d'algunes classes s'ha implementat una sèrie de projectes i activitats vivencials que també demanen del concurs de les famílies a l'aula. De fet, a través de l'aprenentatge basat en projectes, es fomenta l'intercanvi de coneixements entre tots els membres de la comunitat educativa, creant una experiència d'aprenentatge més significativa i enriquidora per a tots i totes. Perquè que les famílies prenguen part en l'educació de manera conscient i proactiva no només beneficia els estudiants, sinó que també crea una comunitat escolar més unida i cohesionada. Moltes gràcies per la vostra participació! Ja sabeu que, entre tots i totes, aconseguirem allò que ens imaginem!

Medi ambient

Paco Esteller

AVIÓN COMÚN

- **Nombre científico:** Delichon urbicum.
- **Clasificación:** Orden Paseriformes, familia Hirudínidos.
- **Àrea de distribuci3n:** Europa, Asia y Àfrica.
- **Habitad:** Campos cultivados, en las proximidades de los edificios y ciudades.
- **Características:** Mide 12-13 cm de longitud y pesa entre 16-25 gramos. El plumaje de la cabeza, dorso, alas y cola es de cola negro azulado, Las partes inferiores y las del obispillo son blancas. El color esta bifurcada. Las patas cortas.
- **Vida y costumbres:** El nido lo construyen en pequeñas colonias situadas en los aleros de los edificios, o en las paredes rocosas. El nido consiste en una semiesfera de fango, revestido con prunas de aves.
- Cada año realiza dos puestas, cada una de 4-5 huevos, que incuban ambos sexos, la incubaci3n dura 14-19 días, los adultos cuidan y alimentan a los pollos con insectos que capturan al vuelo. Los pollos emprenden el vuelo a los 19-22 días.

ROMERO

Nombre científico Rosmarinus officinalis L.

Familia: Labiadas.

Sinonimias: Rosmarino, romer, erromero, romeo, alecrim.

Propiedades: Antiespasm3dico, antiséptico, colagogo, diurético, hipotensor, t3nico, estomacal, antirreumático, aromático, etc.

Descripci3n:

Arbusto muy aromático de tallo leñosos, cuadrados de jóvenes y de corteza resquebrajada al llegar a la madurez. Hojas compuestas, enfrentadas, gruesas, coriáceas, dentadas, enteras, lustrosas, verdes por el haz y blanquecinas por el envés, de olor muy aromático y sabor acre. Flores de racimos axilares, de color azulado pálido. Fruto seco con cuatro semillas menudas.

Partes utilizadas: Las hojas y las partes floridas.

Para la salud:

Para la tos, fiebre y digestiones difíciles.

Infusi3n: Poner 20 gramos de sumidades floridas por litro de agua hirviendo, filtrar, edulcorar y tomar una taza despu3s de las comidas.

Catarro bronquial y asma.

Humo de romero: Sobre una plancha de hierro caliente poner unas hojas secas de romero y aspirar el humo que produce.

Para la cocina:

El romero combina perfectamente con las sopas de hortalizas, los platos de verdura y en especial las setas. Cualquier queso blando aderezado con romero de vuelve m3s digestivo y apetitoso.

Para la belleza

Resulta muy eficaz para disfrutar de un baño t3nico y refrescante, verter en el baño un ramillete de sumidades floridas antes de tomar el baño.

Aparte de máscaras de belleza refrescantes y t3nificantes, se emplea la esencia de romero contra la caída del cabello. Friccionarlo dos o tres veces al día.

Des de la UJI

ALGUNOS APUNTS SOBRE LA PARCEL-LACI3 AGRÀRIA A ATZENETA DEL MAESTRAT S.XIII-XIV

Miguel Àngel Moliner

Continuant amb les conclusions de la Jornada d'Estudis del Maestrat que es va celebrar el 2022 a Atzeneta, i amb la investigaci3n que vam desenvolupar sobre l'època del repoblament cristià (finals del s. XIII i s. XIV), hui parlarem del repartiment que es va fer del terreny agrari d'Atzeneta.

De la mateixa manera que en l'edificaci3n dels pobles, Torr3 (2012) considera que els colonitzadors no van actuar d'improvís en la parcel·laci3 agrària i la rotulaci3 de terres. Sembla que l'ecosistema de cultiu agrari andalusí era irregular, altament selectiu i escassament adaptat a les condicions del terreny. Aquesta característica permet als historiadors diferenciar la parcel·laci3 andalusina de la cristiana.

En el repoblament cristià hi havia uns tècnics en agrimensura (soguejadors) que es

van dedicar a parcel·lar el territori agrícola sota la direcci3 d'agents comissionats pel rei (divisors, partidors o quinyoners), que també eren responsables d'assignar efectivament les parcel·les als beneficiaris (en el cas d'Atzeneta van ser Guillem Colom i Raimon Canet). Els soguejadors utilitzaven criteris geomètrics i dimensionals sense tenir en compte la capacitat agrol3gica del s3l i ignorant l'anterior ordenaci3 agrària. Aquestes operacions locals implicaven centenars d'hectàrees i uniformitzaven l'espai afectat amb criteris purament geomètrics i dimensionals. Segons Royo (2010), els soguejadors van fer un procés planificat de distribuci3 de les zones que es corresponien amb cada tipus de cultiu (bàsicament cereal i vinya), i les parcel·les es repartien en sorts iguals.

Un bon punt per a estudiar la transformació de l'espai agrari d'Atzeneta del Maestrat és la toponímia (Bernat, 2000). Primer, ens fixarem en els termes 'sorts', 'quadrons' i 'esquadres'. Les tres partides estan relacionades amb la parcel·lació agrària dels s. XIII-XIV. Les partides dels Quadrons i les Sorts ocupen un triangle d'aproximadament 1,5 km² (unes 1.875 fanecades o 150 ha) entre el camí de Vistabella i el barranc de l'Aigua Nova. Es poden observar clarament cinc camins rectes i perpendiculars, com el camí dels Abugots, que divideixen l'espai i faciliten l'accés a les parcel·les. La distància entre camins va des de 280 fins a 288 m. També s'observa una subdivisió de les parcel·les enmig dels dos camins (a 140-144 m). Calculem que en aquesta zona es van dissenyar 75 quadrons de 144 x 144 m, és a dir, de 2 ha o 25 fanecades.

La partida de les Esquadres està situada entre els camins de Culla, d'Albocàsser i l'Assegador Reial d'Aragó. Ocupa 0,75 km² (37,5 ha o al voltant de 900 fanecades). Sembla que, en aquesta partida, els soguejadors no van seguir el mateix patró de divisió, perquè hauria d'haver-hi quatre camins rectes i perpendiculars que connectaren el camí de Culla amb el d'Albocàsser. Segons pareix, es va optar per parcel·les llargues i estretes, normalment perpendiculars als

camins (encara que també se n'observen algunes de paral·leles i fins i tot algun indicatiu de quadró). Segurament, el mercat, les particions familiars i les aliances matrimonials han modificat el paisatge d'aquesta partida de manera que han esborrat els vestigis del passat. No obstant això, aquest tipus de divisió, el podem veure als termes municipals veïns de Vilafamés, Cabanes i la Serra d'en Galceran. Encara que no sabem quanta superfície s'assignava a cada repoblador, si considerem bo un quadró de 25 fanecades, a les Esquadres es van habilitar 18,75 quinçons.

Altres dos topònims interessants són «porrejats» i «freginals». La partida del Porrejat està a la part sud, tocant el poble (on ara s'ubica el camp de futbol i bona part de l'expansió urbanística moderna). Segons Bernat (2000), deriva dels «forrejats» on es conreava ferratge per a l'alimentació dels animals. Si creiem que la partida anava des del camí de la Torre fins a la rambla d'Atzeneta i la zona de les Escolles Velles, podem fer un càlcul de la superfície: 220.000 m² (22 ha o 264 fanecades).

La partida dels Freginals es troba al sud del poble, entre el camí de Lluçena i la séquia del Molí de la Vila. Royo (2010) apunta que els ferreginals es destinaven a produir fe-

rratges necessaris per a l'alimentació del bestiar gros utilitzat en les feines agrícoles, si bé també és possible que s'utilitzaren per a nodrir el ramat petit durant l'època hivernal. Aquesta és una partida que està present en molts pobles, com a Culla, on era propietat de l'elit local, rics ramaders que també posseïen corrals, estables, pallisses i cellers prop del nucli urbà. Aquesta partida ocupa una superfície de 220.000 m² (22 ha o 264 fanecades).

Per la seua proximitat al poble, podem dir que el Porrejat va ser el primer espai dedicat a conrear ferratge de manera privada i, més endavant, quan la ramaderia va convertir-se en la principal font de riquesa d'Atzeneta del Maestrat (s. XIV i XV), l'elit local va ampliar la superfície dedicada a ferratge a la partida dels Freginals.

La parcel·lació de quinçons llargs i estrets es pot observar en la resta de zones del pla d'Atzeneta. A la partida que hi ha al camí de Castelló, entre el Bovalar i la Rambla d'Atzeneta, cap a l'oest, es pot veure un camí perpendicular al camí de Castelló i, cap a l'est, un assegador que s'enfila cap al Bovalar. Altres partides amb el mateix patró són les que hi ha al terreny comprés entre l'Assegador Reial d'Aragó i la Rambla de Benafigos. Els camins de Culla i Albocàsser el creuen transversalment i tenen algunes veredes que transcorren pel territori. A la partida de les Planetes també s'observa un patró semblant, mentre que a Meanes, les Mores i al Cap del Terme, la distribució pareix condicionada pels masos i els assentaments andalusins.

Pel que fa a les partides ubicades al pla, creiem probable que s'anaren roturant concèntricament i progressiva durant els s. XIII i XIV, a mesura que la població augmentava (80 focs el 1279 i 153 focs el 1363, segons Miralles (2017)). En total, durant els s. XIII-XIV es van rotular més de 8.000 fanecades.

Aquest va ser el procés de parcel·lació que es va seguir a Atzeneta, semblant al que es va seguir al Regne de València durant la repoblació cristiana. El que és notable al nostre poble és que encara podem veure la tasca dels soguejadors impresa al paisatge actual del pla d'Atzeneta. En particular, les imatges del satèl·lit dels Quadrons i les Sorts mostren quadrats de 25 fanecades que es van parcel·lar i repartir per a dedicar-les al conreu de cereal o vinya.

BIBLIOGRAFIA

- Bernat, J. (2000), Toponímia rural d'Atzeneta del Maestrat. Recull toponímic i estudi primerenc. Castelló: Diputació de Castelló.
- Miralles, J. (2017). Mossèn Jesús Miralles, historiador. Recull de la seua obra. Benicarló i Atzeneta del Maestrat: Centre d'Estudis del Maestrat i Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat.
- Royo, V. (2010). Un paisatge agrari de muntanya en el segle XV. Horts, terres i masos a Culla en 1431. En Bolòs, J. i Busqueta, J. J. (ed.), Territori i Societat: El paisatge històric. Història, arqueologia, documentació (pp. 273-298). Lleida: Edicions i Publicacions de la Universitat de Lleida.
- Torró, J. (2012). La conquesta del reino de Valencia. Un proceso de colonización medieval desde la arqueología del territorio. En J.A. Eiroa Rodríguez (ed.), La Conquista de Al-Andalus en el siglo XIII (pp. 9-40). Murcia: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Murcia.
- No sabem si els dos repartidors de la Carta Pobla van parcel·lar les Mores i Meanes.

El Castell va ser donat a Bernat Guimerà el 1273, i aleshores va passar a considerar-se entitat independent d'Atzeneta. Un bon tros del terme de Culla és assignat a Atzeneta el 1272, incloent-hi Meanes, però aquesta segregació va ser motiu de plet entre els dos pobles. El 1520 es va arribar a una concòrdia: Meanes seria part d'Atzeneta i el pla de les Vinyes, de Culla.

Les associacions parlen

Ames de casa d'Atzeneta

Estimats lectors:

Una vegada més, ens fem en contacte amb vosaltres, mitjançant el BIM, per explicar-vos les activitats realitzades estos últims mesos.

Els dies 28 de febrer i 1 de març Mª Carmen Porcar, Carmen Escrig i Mª Teresa Vayá, vam assistir al Congrés de Formació per a Juntes Directives, que com cada any organitza TYRYUS (associació d' Ames de Casa de tota la Comunitat) a Benidorm. Ha estat molt interessant i hem gaudit de les xarrades, de la convivència amb altres juntes i de l'intercanvi d'experiències.

Els dies 15 i 16 d'abril vam fer un viatge a Elx, Alacant, Santa Pola i Tabarca. Anàvem un total de 40 persones, totes d'ací d'Atzeneta. Vam tindre molt bon temps i el viatge va ser molt agradable.

El dia 25 d'abril vam celebrar el "DIA PROVINCIAL DE LES AMES DE CASA" ací a Atzeneta. El programa d'actes va ser el següent:

9:30 h Acol·lida a la casa de cultura.

10:00 h Esmorzar al local multiusos.

11:30 h El Sr. Alcalde Santiago Agustina rebrà en el saló d'actes de l'Ajuntament a totes les presidentes.

11:30 h Recorregut guiat pel poble de les assistents.

13:00 h Santa Missa en l'església de Sant Bertomeu.

14:00 h Dinar en el restaurant Casa Ramón.

De fora han assistit unes 230 persones i el dinar estava preparat per a 260. Donem les gràcies a l'equip de Labora que ens van ajudar a posar i llevar les taules i cadires al local per a l'esmorzar.

Agraïm a Mossèn Isaac Leiza que eixe dia ens fera la missa a les 13:00 hores, en ella van gau-

dir de les peces que va interpretar Isidro Andreu sols i acompanyant al cor.

També volem agrair públicament el treball que han fet Judit Esteller, Jaume Gil, Xavi Pallarés, Mª Carmen Ahícart i Ricardo Badenes que han mostrat, mitjançant diferents recorreguts, el nostre poble a les persones vingudes a la celebració.

L' Alcalde Santiago Agustina, el President de la Diputació, José Martí, i la Presidenta autonòmica de totes les associacions, Vicenta Alcàcer, varen rebre a les presidentes dels 25 pobles assistents al saló de plens de l'Ajuntament i ens van dirigir unes paraules, ressaltant la importància d'aquestes associacions per fer poble.

Cal també felicitar des d'aquestes pàgines al Restaurant Casa Ramon, perquè el dinar que ens van preparar va ser exquisit.

Les participants van gaudir del dia i se'n van anar satisfetes.

Una Salutació

Des del Porrejat

Directiva de la UD Atzeneta

SOM DE PRIMERA!

Benvolguda afició d'Atzeneta, ens trobem en una nova edició informativa per comunicar-vos les últimes notícies del club. Des de la directiva estem molt orgullosos del treball que s'ha portat a terme enguany, si més no, hem aconseguit tornar a fer història tots junts al porrejat. Des del club volem destacar també l'èxit que va tenir el passat dia del club el 6 de Maig, on petits i grans van poder disfrutar d'una excepcional jornada de futbol al Porrejat i demostrar l'afició que hi ha per aquest esport al poble.

I és que com ja havíem avançat en les anteriors edicions, no era un any ordinari, ha sigut l'aniversari dels 75 anys d'història d'un club que tan sols havia ascendit a primera regional en dues ocasions: Era per l'any 1998/99 quan vam tindre la sort de poder pujar de categoria per primera vegada, quedant subcampions amb 54 punts en 28 partits, no obstant això, vam tornar a descendir l'any següent a la segona regional. Malgrat això, no ens vam rendir, i la temporada posterior 2000/01 vam tornar a celebrar un ascens, tornant a quedar segons en aquesta ocasió amb 71 punts en 30 jornades.

Dit això, volem distingir la temporada de rècord que han fet els nostres enguany, aconseguint així el primer campionat lliguer de la història del club, amb un total de 76 punts en 30 partits que han fet elevar-nos al vèrtex de la classificació regular.

Tot açò va per tota eixa gent que ha anat acudint i animant cada cap de setmana al Porrejat, aquella que ens ha acompanyat a Càlig a una hora de casa, d'altres que han vingut a Cinctorres quan les temperatures estaven prop del neutre, alguns més a Canet, Rossell, Vilafranca amb un autobús que

ple d'il·lusió... Multitud de desplaçaments llunyans amb l'únic objectiu que el de veure jugar a futbol i donar suport als nostres. Gent que et dona suport amb mostres d'afecte a l'acabar els partits, d'altres que et donen ànims per al partit següent quan et veuen pel carrer... El que quedarà segur en la memòria és veure un poble il·lusionat com ho heu estat.

Passats uns dies només podem dir una cosa: Quins afortunats som d'haver pogut viure el que hem viscut enguany, un camí ple de pujades i baixades, lesions, mals moments i d'altres de molt bons, al final la vida i el futbol no són tan diferents. Al final tot l'esforç i l'entrega per part de tots, equip i afició, ha tingut el seu premi.

Per concloure aquest escrit, ens agradaria donar les gràcies a tots els que heu format part d'aquest somni, en especial als nostres entrenadors Jesús Juan, Rubén Domingo i Toni Peñalver, qui han sigut els majors culpables d'estar on estem. També ens agradaria acomiadar una vegada més al "Panzer" Elies, qui una vegada més ha tornat a demostrar que l'edat és un número i ens ha ajudat a aconseguir l'objectiu firmant una gran temporada.

Hem aconseguit formar un grup com si fora una família que serà difícil d'oblidar, i que entre tots hem aconseguit portar la U.D. Atzeneta allà on es mereix, moltes gràcies: Diego, Rafa, Jaume, Ferran, Xavi, Simó, Moliner, Molés, Gallén, Leo, Gual, Ruiz, Safont, Enric, Richy, Eric, Gerard, Hèctor, Pau, Manu, Mario, Elies i Ian. Sempre sereu un trosset de la història d'Atzeneta. Ser conscients del que hem aconseguit ens portarà dies, però tenim fam i anem a per més.

#123Atzeneta #75Aniversari #JuntsSomMésForts

Club	J	G	E	P	GF	GC	Diff	PT
1	30	26	4	2	76	28	48	76
2	30	24	1	5	70	36	34	73
3	30	15	8	7	53	43	10	53
4	30	15	7	8	56	42	14	52
5	30	14	7	9	61	31	30	49
6	30	11	10	9	45	37	8	43
7	30	11	7	12	51	50	1	40
8	30	11	7	12	45	52	-7	40
9	30	10	7	13	39	45	-6	37
10	30	8	13	9	41	43	-2	37

Des del Casal Popular

El Casal i La Biblioteca, som CULTURA

Els nous horitzons que ens vam marcar per a aquest 2023 des dels espais en què treballem la Comissió Cultural ja s'estan fent realitat i la crònica de les activitats que tot seguit us presentem són una bona mostra de les noves inquietuds i iniciatives que hem volgut portar endavant. Cinema, lectura i música han sigut els tres grans eixos al voltant dels quals han girat tot un seguit d'esdeveniments que, d'una manera ben conscient, han intentat abastar tot el ventall generacional del poble. Com sempre, aquest és un tast per escrit, però el millor es viure-ho en directe.

Som cinema

Aquests passats mesos de febrer i març el Casal Popular vam esdevindre de nou seu dels "Premis VOC Mostra d'audiovisuals en català", gràcies a la col·laboració encetada fa dos anys amb Acció Cultural del País Valencià i Òmnium Cultural. Enguany, vam programar les tres sessions amb què comptava aquest festival de cinema i es van poder veure fins a una total de 15 curtsmetratges en la nostra llengua (5 en cada sessió), tan de ficció com de tipus documental. La mostra va guanyar públic respecte a l'any passat i moltes persones van mirar d'acudir al màxim de sessions possible; també l'alumnat de Secundària del CRA

de Penyagolosa va fer acte de presència en alguna de les sessions per gaudir d'aquest esdeveniment de CULTURA en majúscules. La gent va poder emocionar-se, plorar, riure, reflexionar, pensar, patir, gaudir, votar i, sobretot, sentir la nostra llengua com a vehicle de comunicació natural entre les diferents propostes artístiques de les quals van resultar guardonades l'estrany i conceptual curtmetratge "Ara crema", en què un sofa en flames durant un minut es barreja amb arxius fotogràfics i clips d'àudio per recrear l'ambigüitat dels records (premi del jurat al millor curtmetratge documental); "Dancing with Rosa", en què Rosa, una dona de 84 anys que conviu amb la seva filla Eva que té síndrome de Down, barreja els records dels moments feliços (enregistrats en vídeos casolans, imatges de joventut tan llunyanes que ara semblen quasi irrealment), amb un present on Rosa s'enfronta al dilema respecte al futur de la seva filla quan ella ja no puga fer-se'n càrrec (premi del jurat jove Filmin al millor curtmetratge i premi del públic al millor curtmetratge documental); "Demà ho deixem", un excel·lent treball d'imatge dirigit per David Moragas que mostra, en una història ben pujada de to, les vicissituds i emocions que sorgeixen en una relació oberta, en aquest cas representada per una parella homosexual (premi del jurat al millor curtmetratge de ficció); i "Sisè primera", una de les propostes més humorístiques en què un estol de personatges són sotmesos a la minuciosa entrevista de la propietària d'un desitjat pis de lloguer en un muntatge en paral·lel genial que li confereix al curt un bon ritme narratiu (premi del públic al millor curtmetratge de ficció). Esperem l'any que ve poder tornar a programar aquesta activitat tan interessant i de qualitat i que molta més gent se sume a participar-hi, ja que és una experiència que no decep.

Som lectura

Aquest 2023 hem volgut encetar un nou cicle per donar cabuda a activitats relacionades amb la literatura, de caire innovador, pràctic i immersiu. L'hem anomenat "Viu la lectura" i a l'abril vam portar a terme dos dels actes programats. Per una banda, l'11 d'abril, a la Biblioteca, es va realitzar un taller a càrrec de Joan Escrivà, editor de la revista Camacuc, que va ensenyar a l'alumnat comprès entre 3r de Primària i Batxillerat que va voler apuntar-se l'ABC del còmic: com dibuixar una cara distribuint-hi els components (nas, ulls, orelles, així com la boca i les celles, que combinant-les aporten les diferents expressions); com aconseguir uns cossos que denoten els moviments i les accions que desitgem (amb l'acompanyament

de les línies de trajectòria); com fer parlar els personatges amb els diferents tipus de bafarades i, finalment, combinar-ho amb el llenguatge visual a través de la simbologia.

El segon dels actes, realitzat el 15 d'abril al Casal, va anar a càrrec de l'artista plàstica i escriptora Anna Moner sota el títol "Sabors Literaris: Xocolate", un espectacle de narració oral per a públic jove i adult on la lectura de textos relacionats amb la xocolata es va barrejar amb el tast de productes elaborats amb aquest excitant derivat del fruit del cacau. Una experiència única que ens va transportar a través de les pàgines dels millors escriptors i escriptores i la màgia de la literatura a gaudir i descobrir els sabors i aromes de la xocolata d'una manera innovadora. Iniciant la sessió amb un fragment del tractat "Fisiologia del paladar o meditacions de gastronomia transcendental" (1825), de Jean A. Brillat-Savarin, amb el qual vam tastar diferents graus de puresa de la xocolata i el típic rotllet ben ensucrat de xocolata casolana de

les contrades valencianes, de seguida vam fer cap a la mítica "Chocolat" (1999), de Joanne Harris, de la qual vam descobrir les diferències entre la novel·la i l'adaptació cinematogràfica més popular mentre menjàvem pastilles de xocolata barrejada amb altres gustos (taronja, sal...). Tot seguit se'ns va fer present l'ansietat i la incapacitat de deixar de menjar xocolata a través d'un dels personatges de "La senyora Dalloway" (1925), de la gran representant de la novel·la psicològica europea Virginia Woolf. Per últim, vam donar pas a l'ús de la xocolata com a arma, tant en la novel·la negra "La caixa de bombons" (1925) de la gran Agatha Christie, on el mític detectiu Hèrcules Poirot ha de resoldre un assassinat que el porta de bòlit fins que se n'adona d'un petit detall en eixa caixa de bombons que, en paral·lel a la novel·la, el públic també tenia sobre les seues taules, i la crònica del famós assassinat real perpetrat pel príncep Fèliks Iussúpov, "Com vaig matar Rasputín" (1927), en què per acabar amb la vida del monjo rus van introduir cianur

al vi i també als pastissos de xocolata que li oferiren (aconseguint justament reduir-ne els efectes mortals per la barreja amb l'alcohol i el sucre i haver d'optar per estratègies menys subtils i directes com disparar-li uns quants trets per l'esquena). En definitiva, va ser una oportunitat d'aproximar-se a la literatura molt interessant i que les persones assistents vam xalar d'allò més, tot esperant poder repetir l'experiència amb altres productes com ara el vi o la cervesa.

També dins d'aquesta identificació amb la lectura, el divendres 21 d'abril, a la secció de Secundària del CRA de Penyagolosa vam celebrar d'una manera molt especial el Dia Internacional del Llibre, tot i que oficialment tenia lloc el diumenge 23 d'abril. Gràcies al programa de la Generalitat Valenciana "Llegim als pobles" i la gestió de l'Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat, vam poder compartir amb la visita de l'escriptor valencià Carlos Gómez, jove mestre i autor de tres obres la lectura de les quals s'havia portat a terme dins del pla lector del centre, una a cadascun dels cursos d'ESO: "Willka", a 1r; "Kokoa", a 2n, i "Vendaval", a 3r. Llibres que esperem de tot cor l'alumnat haja gaudit, tot desitjant que els alhora els hagen deixat l'empremta

de la utopia com una causa infinita per aconseguir un món menys egoista i més just.

És que Gómez ens va explicar les realitats socials i els projectes de voluntariat que van inspirar les seues dues primeres novel·les, a Perú i a Madagascar, i com aquestes experiències van espentar-lo a concebre les obres com un material capaç de denunciar les desigualtats entre el nord i el sud global, despertar consciències i promoure els canvis necessaris per fer front a les injustícies, aspectes que es reforcen en la seua tercera novel·la a l'hora de centrar-la en una escola d'un país desenvolupat en què l'alumnat protagonista descobreix en un món al·legòric a l'estil del clàssic "Alicia en país de meravelles" els desafiaments i contradiccions del món modern del qual participem totes i tots.

A més a més, i amb la visualització d'un documental de producció pròpia, l'alumnat va poder comprovar de primera mà el valor de l'educació i els avanços del projecte Willka encetat i mantingut amb els beneficis de la venda dels llibres esmentats, ja que aquests han permés construir una escola a l'aldea de Soavinarivo (Madagascar), així com un menjador i diversos pous, que han fet accessible la formació gratuïta a centenars de xiquets i xiquetes que, a més a més, han pogut defugir el treball infantil al qual s'haurien vists abocats ben prematurament.

Per altra banda, i com no podia ser d'una altra manera, el consolidat Cicle de Contes de la Biblioteca també ha tingut inici en aquest primer quadrimestre de l'any i ja ha oferit dues noves sessions: una d'especial integrada en la campanya "Objectiu viole-

ta" que es desenvolupa el passat 5 de març a càrrec de la narradora Núria Orioz i que es titulava "Contes de xiquetes sense por", i l'espectacle "Contant, cantant i dient" que ens va oferir, el passat 7 de maig, el borrià-nenc Joanvi Cubedo sota el pseudònim de "tio Vicent".

Som música

També aquest mes de maig, el diumenge 21, vam encetar el Cicle de teatre i música amb una activitat que ens feia molta il·lusió programar perquè anava directament dirigida als més menuts i les més menudes de la casa, a bebés de 6 mesos a 3 anys. L'objectiu era descobrir als xiquets i a les xiquetes d'una manera interactiva el meravellós món de la música des de ben menuts, aconseguint un aprenentatge lúdic i divertit a través de cançons, jocs i activitats adaptades a la seua edat. En grups reduïts i acom-

panyats pel pare o la mare, la professional en educació musical infantil Elena Lapuerta va oferir un gran ventall d'experiències sensorials vehiculades per la música més diversa: massatges, balls, l'ús del pal de pluja, la instrumentació amb tapes de pots de vidre per part de la canalla i la interacció amb teles que adoptaven el moviment que els participants els conferien segons el ritme de la música van ser tot un entreteniment certament participatiu, però alhora relaxant per a les criatures que, en la darrera activitat, esclafien a riure amb el llançament indiscriminat de boles de ping-pong a tort i a dret per mitjà del sacseig de les mateixes teles. I ara a juny, el dissabte 3, ja haurem pogut gaudir dins d'aquest mateix cicle d'un teatre de titelles, perquè l'oferta cultural del Casal i la Biblioteca no té aturador. Com sempre, us esperem a totes i tots en cadascuna de les nostres iniciatives.

Els nostres esportistes

Javier Medall Juan Mantindre's a dalt

Juanma Velasco

Corre des que té ús de raó motora. Un any, un "Castell" de farà dues dècades aproximades va trencar aigües i va nàixer l'invencible. Amb ell es van fer miques tots els registres dels qui pugnàvem amb la frontera dels trenta minuts des de la nostra major tirada per la cervesa que per l'entrenament.

Javier va progressar i va progressar i al poc va ingressar en l'elit provincial dels runners i fins i tot més enllà.

I encara, als seus anys, dues dècades després, en ella segueix, encara no permetent que la seua crono en la MIM supere les sis hores, alguna cosa a l'abast de molt pocs.

Que siga Javier qui ens matise les seues camallades, els seus podis, els seus sofriments i l'amplitud del seu somriure des de l'alt d'un podi

NOM: Javier Medall Juan

EDAT: 39

ESPORT: Atletisme

DISCIPLINA: Asfalt amb alguna inclusió al trail

EQUIP(S): Casablanca Zgz, Evasion, Urban Running. També representant al C.M. Atzeneta i G.M. Cati

ANY D'INICIACIÓ: 2002

MOTIU DE L'INICIACIÓ: Crec que ho portava dins. L'any 2002, quant estava estudiant a Saragossa, un company em va motivar i fins ara...Abans ja practicava el running però sense continuïtat.

FACILITATS FAMILIARS : Tinc la sort de compartir l'afició per l'esport amb la meua dona. Al meu parer, és molt important que des de casa et donen suport, ja que, son moltes hores les que cal dedicar a la preparació d'una cursa de les dimensions de la

MIM. Però, Bea va ser la que em va motivar a fer-la després d'estar a la vora quatre anys apartat de la competició.

HORES D'ENTRENAMENT SETMANAL:

Depèn del tipus de cursa que prepare poden variar les hores d'entrenament. Per exemple, per a un 10k entrene sobre unes 6 o 7 hores setmanals, en canvi, per a la MIM són moltes més les hores dedicades.

COMPATIBILITAT ENTRE VIDA PERSONAL, ACADÈMICA, LABORAL I ESPORTIVA AL LLARG D'AQUESTOS ANYS :

Vaig iniciar-me en el món de la competició quan estudiava a Saragossa, per aquells temps, eixir a entrenar era la manera de desconnectar dels llibres. Després, amb el pas dels anys, vaig acabar la carrera i vaig començar a treballar ; recorde que van ser uns bons anys, ja que, disposava de més temps lliure per a gaudir de la meua passió, sobretot els caps de se-

tmana.

Un temps després em vaig casar i van nàixer les meues filles. Va ser una etapa diferent, tenia menys temps lliure per a entrenar i, a més a més, necessitava fer un « reset », ja que, estava esgotat tant físicament com psicològicament de la competició.

A hores d'ara, quan faig una cursa, aplegar a meta i veure a la meua família és la meua raó per a seguir corrent.

HÀBITS DE VIDA: Considere que molt saludables. El temps lliure el pase fent esport (running, bici, caminar, padel...) bé siga sol o acompanyat de família o amics. Pel que fa a l'alimentació, sempre m'ha agradat menjar de tot, però de manera variada i equilibrada. No he seguit mai una "dieta" però a casa, no som consumidors de productes ultraprocesats, ni tenim hàbits nocius com el tabac o l'alcohol.

TÍTOLS: he participat en moltes curses populars amb victòries entre d'altres al 10 k de Burriana, Almassora, Nules... Mitja maratón de Benicarló, Pujada al Desert, San Silvestres... Campió de curses populars Ruralcaixa, Campió lliga nord...

ALTRES GUARDONS: Tres curses vull d'estacar perquè són les més importants per a mi :

-Volta al castell: On després de molts anys lluitant, vaig aconseguir la victòria (la qual cosa, pensava que seria impossible quan em vaig iniciar en el món del running)

-10k Ibercaja Vlc: En aquesta cursa, vaig aconseguir la millor marca personal en 10k, parant el crono en 30:42

-**MIM:** tal com he comentat anteriorment, després de quatre anys d'inactivitat, he aconseguit acabar-la baixant de les sis hores. Amb aquesta cursa, em vaig estrenar en el món de la llarga distància i, el més important de tot,

he tornat a recuperar la il·lusió de córrer per la muntanya.

VALORS QUE ET PROCURE L'ESPORT: Esforç, sacrifici i companyerisme.

Sempre he pensat que l'esport és un paral·lelisme de la vida, que t'ensenya a "no tirar la tovalla" fàcilment i a mantindre't lluitant encara que les circumstàncies no siguen sempre tan fàcils com ens agradaria.

DARRERA COMPETICIÓ: La MIM

REPTES DE FUTUR: Preparar una maratón i una mitja maratón d'asfalt per poder fer una bona marca personal (segurament València seria el lloc elegit) I perquè no, també m'agradaria tornar a intentar la MIM amb l'objectiu de disfrutar-la tant com enguany i si és possible, millorar el temps.

FINS A QUAN? Farà uns tres anys, pensava que era el moment de tancar una etapa i em vaig plantejar deixar de competir. Actualment, les coses han canviat i ara no sé quan

posaré el punt final, segurament mentre tinga il·lusió i algun objectiu en ment no pararé. Però, el que sí que tinc clar, és que encara que deixi de competir, sempre seguiré practicant aquest esport que tantes coses positives m'ha aportat.

ALGUNA COSA PERSONAL: M'agradaria que a les meues filles els agradara i practiquen aquest esport el dia de demà, estaria més que orgullós. Gràcies al running he conegut a molta gent i he fet molts amics, que ara formen part de la meua vida.

Al meu amic Àlex, li dic "gràcies", ja que sense ell preparar i córrer la MIM haguera sigut molt més complicat, els entrenes compartits són més amens.

Per acabar, no voldria tancar aquesta entrevista sense fer record a les persones que any rere anys a la Volta del Castell mai em van fallar ("El Pastelero" i "l'abuelo Medall"), eren els meus "fans" i quan aplegava a meta sempre se'ls escapava alguna llagrimeta. Per a ells jo era el seu "Bekele".

Nutrició

Neus Bartoll Orença. Dietista-nutricionista CV-00755 (RRSS: @nutriideas)

RETENCIÓ DE LÍQUIDS

Quan arriba la calor molta gent es queixa que té retenció de líquids.

Però sabem exactament que és això? Vaig a pams:

Més de la meitat del cos humà és aigua, un 50-60%. (Bueno, en alguns és cervesa, vi i café. =P Disculpeu pel meu acudit dolent). Aquest líquid es divideix en dues seccions:

- Líquid intracel·lular (60%), és a dir, que està dins de les cèl·lules
- Líquid extracel·lular (40%), que també es diu intersticial, és a dir, entre les cèl·lules i el plasma

Normalment els nivells de sals de dins i fora de les cèl·lules estan regulats i en equilibri. Com es regula això? Per la SET

1) Vasopresina o hormona antidiürètica. S'activa quan es detecta que baixa l'aigua de dins de les cèl·lules. Aquesta hormona fa que els renyons manen conservar l'aigua, és a dir pixem menys i no tenim set.

2) Renina - angiotensina. S'activada quan es detecta que baixa l'aigua de fora de les cèl·lules. Ens assedega i acabem bevent més.

Però... quan aquest equilibri es trenca, el líquid de dins de les cèl·lules pot eixir i es produeix la famosa retenció de líquids o edema, és a dir, s'acumula el líquid en l'espai intersticial. Això no és cap malaltia, sinó un signe que l'organisme no va molt bé.

Com puc saber si tinc retenció de líquids?

Hi ha un augment de pes a nivell general. Les mans, peus, turmells i cames (i a vegades ab-

domen) se senten més unflades. Quan pressionem en el dit en aquestes parts es queda la marca

Què pot causar una retenció de líquids?

- Situacions que no han de preocupar-te i és normal que passe: embaràs, menstruació i menopausa. L'alteració de les hormones ho altera tot.
- Situacions patològiques que si han de preocupar-te: Problemes de circulació, de cor, renals, de fetge i tiroides
- Alguns medicaments: : AINE (Ibuprofeno i similars), corticoides, estrògens i alguns medicaments per a la tensió
- Situacions que han de preocupar-te perquè de tu depén canviar-les: Que begues menys aigua que en una expedició al Sàhara... Que menges més sal de la que té la mar... Que et mogues menys que un caragol sec....

Cosetes a tindre en compte si vols millorar la retenció de líquids:

Augmentar els aliments amb potassi:

creïlla, plàtan, moniato, alvocat, tomaca, papaia, pruna, xampinyó, espinacs, carabasseta, fruita seca i café. El potassi afavoreix l'eixida de l'aigua de l'espai intersticial cap a plasma i renyó, és a dir, pixes mes.

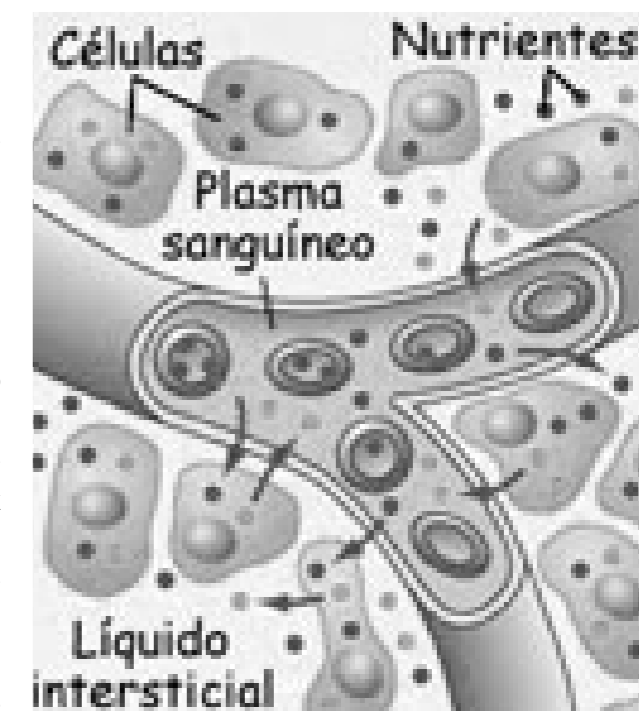
Augmentar el consum d'aigua (o d'alimenteu-vos alts en aigua).

Si beus més, pixes més. No valen els refrescos, el vinet i la cervesseta. L'alcohol produeix l'efecte contrari. Si no t'agrada l'aigua mira a veure de quina forma pots beure més: algunes alternatives podrien ser l'aigua amb gas, aigües saboritzades, els tes i infusions o el café. Comprova l'estat d'hidratació del cos mirant el color de la teua orina, que hauria de ser clara i abundant.

Moure's. La llei de la gravetat ens diu que tot cau. I amb els líquids del cos no anava a ser menys. Si estem drets o asseguts, s'acumulen en cames i peus; i si estem tombats, en esquena. També pot haver-hi un afebliment de les vàlvules de les venes que dificulta la volta de la sang el cor i genere aqueix edema. Per a evitar aquesta el millor és moure's, ja que d'aquesta manera s'estimula la circulació de la sang i els líquids no s'estancen a les cames. Qualsevol activitat o exercici val: caminar per la muntanya o per les tendes, treballar el camp o netejar la casa, ballar en una festa o

en una classe de zumba, anar al gimnàs o eixir amb la bici... Mou-te de la forma que més t'agrada, però mou-te.

Quanta menys sal, millor. L'OMS recomana a la població general no consumir més de 5 grams de sal al dia, la qual cosa correspon a una culleradeta per a postres l'aconsegueixes? Aquesta sal és el total que afeges als plats i la sal que porten els productes. Formatges curats, embotits, fumats, conserves de peix, salaons, sobrassada, carns processades. Verdures en conserva i adobats. Snaks i fruits secs salats. Salses i menjar ràpid.

Pastilles per a caldos i potenciadors del sabor. Fins i tot el bicarbonat de sodi. El millor és evitar aquests productes i donar sabor a les nostres receptes amb espècies i herbes aromàtiques.

Estrés. El cortisol, l'hormona de l'estrés, pot actuar amb efecte antidiürètic i fer que anem menys al bany.

I si ja menges bé, beus aigua, fas exercici de manera regular i menges sense sal, i així i tot et continua fotent la retenció de líquids, pots provar amb suplementos o infusions de cola de cavall, dent de lleó o ortiga verda.

Des de la Cooperativa

L'OLI MAGIA DE PENYAGOLOSA, UN VALOR A L'ALÇA.

L'oli produït i elaborat a Atzeneta del Maestrat, finalista dels ESAO Awards 2022/23, com a millor Oli d'Oliva Verge Extra (AOVE) de la Comunitat Valenciana i primer premi en el rànquing de "Millor AOVE Local Variety Award amb la varietat autòctona Canetera.

L'Escola Superior de l'Oli d'Oliva ha donat a conèixer el resultat dels ESAO Awards, els Premis internacionals que organitza amb caràcter anual, una competició on han participat olis d'oliva verge extra d'onze països diferents, incloent-hi tant cooperatives com productors i envasadors.

En l'àmbit de la Comunitat Valenciana, l'oli **Màgia de Penyagolosa** de la Cooperativa Agrícola Sant Bertomeu d'Atzeneta Coop. V. ha aconseguit un lloc en final per a alçar-se amb el guardó al "Millor AOVE Comunitat Valenciana elaborat per Cooperativa". Finalment, el primer lloc ha recaigut en Campoenguera Coop.V., sent la Cooperativa Agrícola Verge de la Salut d'Onil l'altre finalista en aquest mateix rànquing.

Local Variety Award

Aquest premi s'atorga a les empreses que treballen varietats localitzades en una sola comarca, d'escassa importància, encara que si bé són conegudes localment, normalment no donen lloc a plantacions regulars, donada la seua dificultat agronòmica que a vegades tendeixen a ser arrancades o són substituïdes per altres més rendibles.

En aquesta categoria, l'AOVE monovarietal **Màgia de Penyagolosa**, s'ha alçat amb un primer premi Ex aequo, en apostar per la varietat autòctona Canetera, sent la primera vegada que s'elaborava aquest tipus d'oli en la localitat.

"Si bé l'oli d'Atzeneta ja presenta un bon cartell en la gastronomia castellonenca, l'aposta es va centrar en l'elaboració d'oli un monovarietal, emprant la

varietat Arbequina i Canetera, ja que el nostre objectiu preservar, conservar i difondre aquestes varietats locals, valorant el producte i dignificant el treball dels nostres agricultors", destaca Eladi Roca, director de la Cooperativa d'Atzeneta.

Un projecte que viu la seua segona anualitat, i que ha permès posar en valor l'oli d'Atzeneta, malgrat una campanya complicada per l'escassa collita amb pèrdues entorn del 90% de la producció i que, per exemple, no ha permès que l'envasament de l'AOVE de la varietat Arbequina.

En el medi rural cada vegada és més important la unió d'esforços i col·laboració entre els diferents actors del territori. D'aquesta senzilla fórmula de cooperació naix l'oli d'oliva verge extra (AOVE) **MÀGIA DE PENYAGOLOSA**, elaborat per l'Almàssera n°585 L' Atzenetina i produït i comercialitzat per la Cooperativa d'Atzeneta.

Les olives procedeixen de les explotacions que la Cooperativa local ha començat a cultivar l'any passat, amb terres cedides pels seus socis dins d'una Iniciativa de Gestió en comú, mentre que són els tècnics de l'Almàssera els encarregats mitjançant un procés d'extracció l'or líquid de les olives en fred que permet que l'AOVE conserve més les aromes, sabors, textures i colors.

"Aquests dos guardons no fan més que reconèixer el treball realitzat durant anys pels nostres avantpassats, que van permetre conservar i preservar aquest patrimoni natural, i que ha permès l'elaboració d'aquesta gamma d'olis. També és d'agrair l'esforç, comprensió i les facilitats del Consell Rector de l'Almàssera per a poder dur a terme aquest projecte il·lusionant.", destaca Eladi Roca.

Màgia de Penyagolosa, és el producte de referència de la iniciativa de la Cooperativa d'Atzeneta del marketplace (www.depenyagolosa.com), que pretén conjuminar els esforços dels xicotets productors i elaboradors de l'entorn de Penyagolosa per a una comercialització conjunta dels seus productes de qualitat, de proximitat, naturals i sostenibles.

El temps i la meteo a Atzeneta

Melcior Rovira Monfort

2023, l'any que es va oblidar de ploure

Acabava el darrer article fent entreveure que potser a finals de febrer podia ploure un poc més... i que lluny estava de la dura i seca realitat que s'evidencia tres mesos després: l'aixeta es va tancar tant fort el passat 8 de febrer, que sols ha deixat gotejar 3 litres el dia del Castell d'Estiu (per a més sarcasme) en els darrers tres mesos; i no tres mesos qualsevol, sinó en ple període primaveral que, per mitjana climàtica, hauria hagut de tindre el major nombre de dies de pluja de l'any, com estava succeint darrerament i com diuen tants i tants refranys (a l'abril, aigües mil; al maig, cada dia un raig...).

La floració dels ametllers va ser molt tardana, com mostra aquesta imatge del 20 de març.

Des que tenim registres de pluja al poble (1948), mai cap any ha començat tant sec com el present. Durant els primers quatre mesos de 2023 hem recollit 31 litres, superant els anteriors inicis d'any més secs, que eren el 1983 amb 44 litres i el 1973 amb 47 litres; a més a més, si computàrem en aquesta suma la primera desena de maig en què tampoc ha caigut una gota, aquest rècord encara ressaltaria més. I si allargàrem aquest interval de temps a mig any, tot sumant-hi la pluja caiguda des del 12 de novembre de l'any passat fins al 12 de maig d'aquest any, veuríem tan sols recollits 52 litres, la quantitat de pluja més baixa mai recollida abans (mínim des de 1948) en qualsevol període de 6 mesos consecutius, siga quin siga aquest interval de temps dins de l'any, qüestió que després mostraré en les taules i els gràfics.

A més de sec, per acabar d'evaporar la poca humitat del terreny, aquest inici d'any ha estat prou ventós i sobretot molt càlid. La temperatura mitjana dels primers quatre mesos ha

El fum de l'incendi de Montanejos tapava el sol la vesprada del 23 de març

estat més de mig grau superior al valor habitual, tot i que l'any va començar fred durant gener, febrer i els primers dies de març. Però, tot seguit i només començar la Magdalena i les Falles, va vindre l'estiu de colp, amb temperatures que s'han mantingut amb valors d'uns tres graus per sobre del normal de forma quasi contínua fins a la segona desena de maig. Aquesta calor, unida a la sequera, ha generat una anomalia climàtica sense precedents a aquestes alçades de l'any, que ha dibuixat un paisatge típic de ple estiu amb l'absència de la majoria de les flors primaverals i la preponderància de les herbes seques, els sembrats rostits i les basses sense una gota d'aigua. De fet, la collita de cereals es pot donar per perduda i, si no plou prompte, també tindrà efectes negatius en la futura collita d'ametlles i olives (a banda de l'evident gran risc d'incendis que suposa).

Si fem l'anàlisi per mesos des del darrer que vaig descriure a l'anterior article, febrer va ser un mes molt fred, amb una temperatura mitjana de 7,1 °C, dos graus inferior al valor normal. Com a dada a ressaltar, cal dir que la mitjana de les temperatures mínimes va ser negativa, sent el mes amb temperatures mínimes més baixes des del febrer de 2012. Quant a pluja, va ser un mes sec, ja que sols va caure la que ja vaig comentar en l'anterior BIM: 28 litres entre els dies 7 i 8, de manera que el total mensual es va quedar en el 70 % de l'habitual. Març, per la seua banda, tot i començar molt fred i ventós, amb gelades molt intenses en zones elevades del nostre terme que ja van afectar una part de la collita d'ametlles, va acabar sent molt càlid a causa dels valors quasi estiuencs de la segona quinzena, fet que va generar una temperatura mitjana mensual de 13,4 °C, dos graus per damunt del que tocava. De pluja, a més a més, no en va caure ni una gota, trencant la inèrcia molt humida dels darrers mesos de març. De fet, feia 24 anys que no teníem un març sense pluges. I si ens fixem en abril, aquest va continuar la mateixa tendència: molt calorós i eixut com la moixama, encara que també va començar fred, amb mínimes que van donar unes nits de patiment als agricultors, sobretot el 4 i 5 d'abril amb gelades febles (-0,5 °C al poble, però per baix de -1 °C

Els camps de cereal ja estaven rostits a meitat abril, quan deurien presentar el màxim de verdor i vigor.

a Meanes) que van afectar negativament les ametlles de les zones més fondes del terme. La resta del mes es podria qualificar d'estiuenc, amb una mitjana de temperatures quasi 2,5 °C superiors al normal i 3 litres de pluja totals, caiguts la vesprada del 22 d'abril (dia del Castell d'Estiu, com ja havia avançat abans) amb una tempesta que va ser més generosa a la zona del Cap del Terme i Meanes, on va deixar entre 10 i 12 litres. Per últim, maig, fins a meitat mes, tampoc ha tingut ganes de plorar; tanmateix, sí que ens ha dut una refrescada notòria de les temperatures que ja vorem si és suficient per inestabilitzar l'atmosfera la segona quinzena i portar-nos algunes tempestes; ara bé, açò ho esbrinarem al proper article.

Tronada del 7 de maig que va deixar uns 10 litres a Meanes. Al poble va continuar sense ploure.

Estudi històric de les sequeres a Atzeneta

Pel context actual de sequera, vaig a analitzar l'evolució de les pluges, o millor dit, l'evolució dels períodes amb absència de pluges, per poder comparar la situació actual amb d'altres patides anteriorment i mirar de traure alguna tendència.

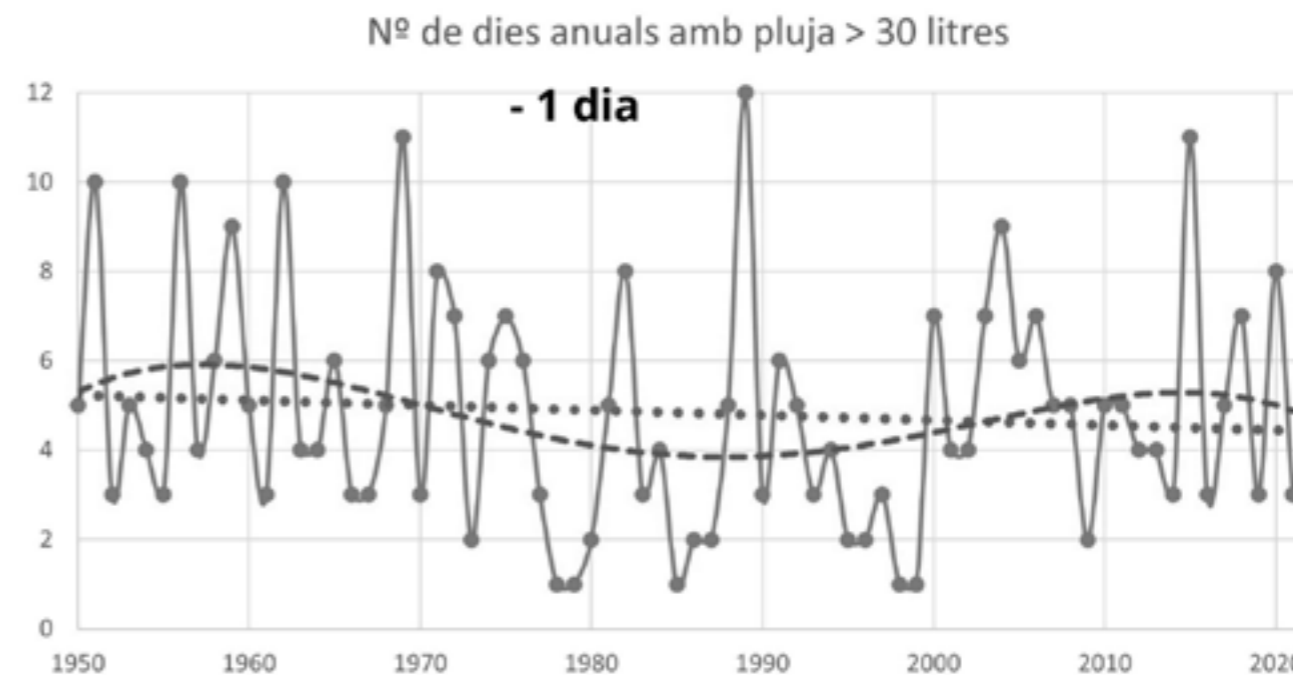
Començarem l'anàlisi amb l'estudi de l'evolució dels dies de pluja en què cauen més de 30 mm en 24 hores, perquè considere aquesta mesura com aquella que penetra suficientment en el terreny i fa saó, és a dir, aquesta quantitat seria la que nota la vegetació i, en conseqüència, una alteració en aquest comportament implica canvis en el nostre ecosistema.

Tronada del 7 de maig que va deixar uns 10 litres a Meanes. Al poble va continuar sense ploure.

Com es veu en el següent gràfic, aquest pren la forma de dent de serra, la qual cosa indica irregularitat, però sí que s'aprecia una lleugera evolució a perdre dies de pluja de més de 30 mm; de fet, la mitjana està en 5,5 dies anuals i la tendència lineal mostra una disminució d'un dia, que suposa quasi una reducció del 20% (amb el patiment hídric extra que suposa per a la vegetació). Per tant, aquesta tendència afavoreix la sequedat.

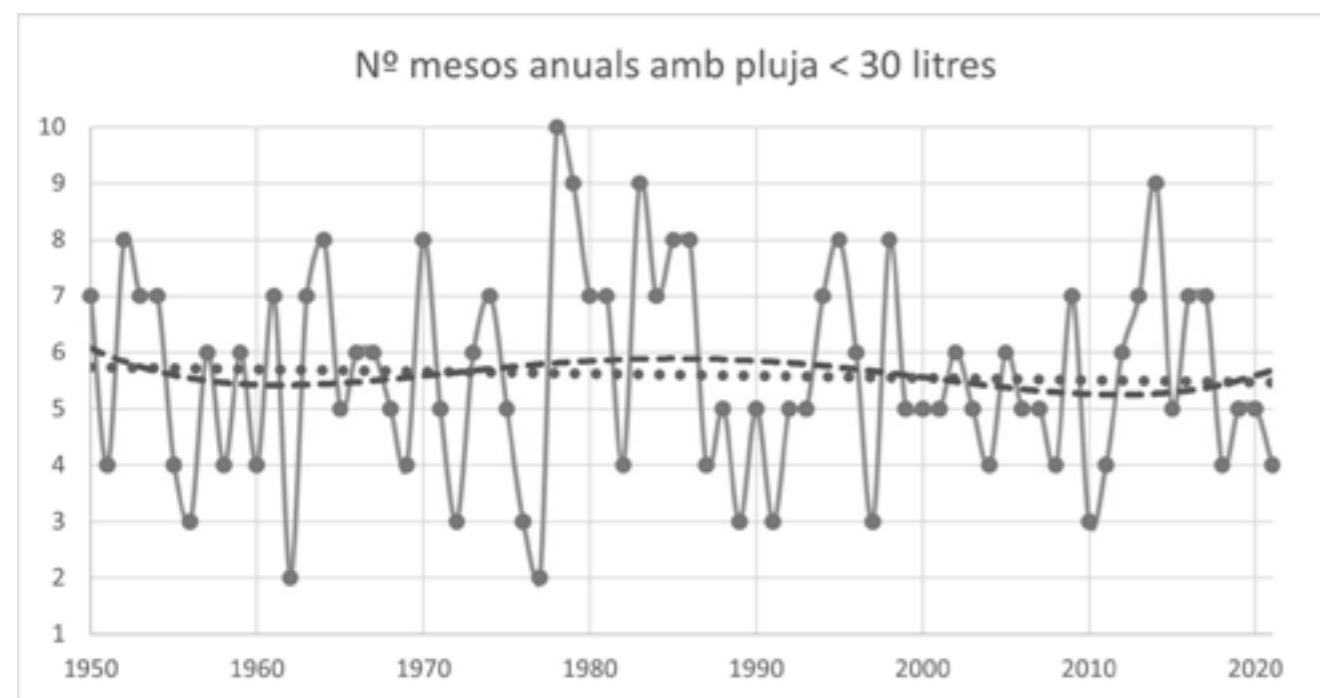
Però per analitzar els episodis de sequera com a tals no ens fixarem en les pluges diàries, sinó en les pluges mensuals. El primer llindar de sequedat que presentem és no superar els 30 mm durant un mes, la qual cosa indica que la poca pluja caiguda en eixe període no ha

estat suficient per entrar al terreny i beneficiar els arbres, és a dir, es tracta de pluja improductiva. En els següent gràfic s'observa que la meitat dels mesos de l'any, aproximadament, no arriben a superar aquesta quantitat; per altra banda, no es veu un canvi significatiu en aquest comportament.

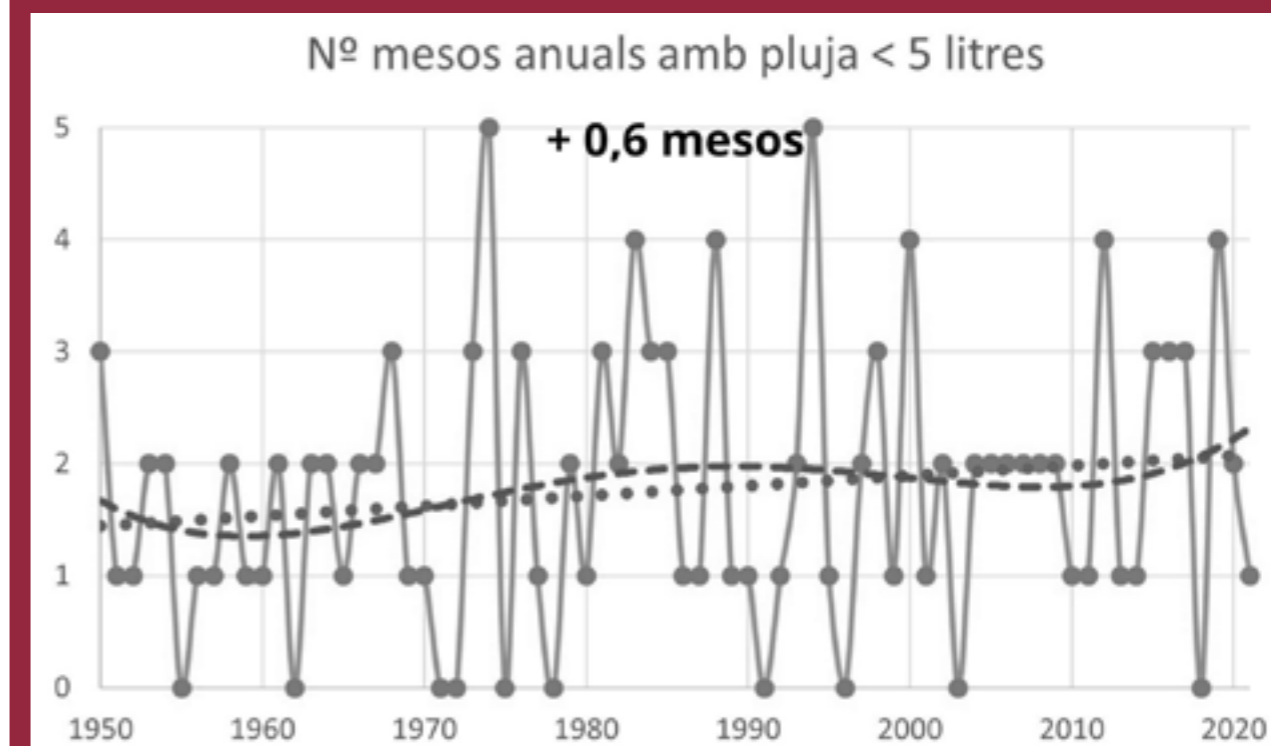
Ara bé, per estudiar les sequeres més intenses presentem en el següent gràfic el número de mesos anuals en què no cauen ni 5 mm al llarg de cada mes, és a dir, podríem parlar que són els mesos que no plou gens. S'aprecia que durant un any hi ha, habitualment, 1,5 mesos durant els quals a penes plou, però el fet a destacar del comportament és l'augment de la freqüència dels mesos molt secs, ja que ha augmentat en 0,6 mesos a l'any, la qual cosa suposa un increment molt important del 40 % d'aquesta sequera mensual extrema.

En aquest sentit, i com he comentat a l'inici de l'article, acabem de batre el rècord de pluja mínima acumulada durant un període de 6 mesos consecutius. Per fer-ho més visual i traure'n una conclusió, tot seguit mostrem un llistat amb els mitjos anys més secs de la sèrie climàtica:

Període de 6 mesos	Quantitat de pluja (litres/m2)
12 novembre 2022 - 12 maig 2023	52
30 novembre 1994 - 7 juny 1995	55
28 novembre 1982 - 18 juny 1983	56
30 maig 1998 - 30 novembre 1998	73
1 gener 1995 - 3 juliol 1995	75

Com es pot observar en la taula, dels 5 períodes de sis mesos consecutius més secs, quatre

s'han produït en els darrers 30 anys. Aquesta acumulació recent de sequeres dins una sèrie pluviomètrica de 75 anys, indica que en l'actualitat és més probable tenir sequeres intenses que fa 70 anys.

Per acabar aquest estudi, mostrem en la següent taula les ratxes seques del període 1948-2023, que són els períodes de dies consecutius en els quals no s'han superat els 5 mm cap dels jorns, és a dir, el màxim de dies seguits que no ha plogut i que, per tant, mostra les sequeres més extremes (superiors als 100 dies) que hem patit des de 1948.

Període	Nº de dies consecutius amb pluja < 5mm
novembre 2015 - març 2016	134 dies
maig - setembre 1985	131 dies
desembre 2018- març 2019	123 dies
gener - abril 1973	118 dies

Resumint: el present estiu (de moment), tot i tenir valors de temperatura superiors als normals, no és rècord ni de calor extrema ni de persistència de calor. En aquest sentit, el primer límit sols es podrà superar si entra el ponent, mentre que el segon, encara que els mapes indiquen una durada extraordinària de l'onada de calor, és molt difícil de batre per l'excepcionalitat del 2003, però no és pot descartar que pugui arribar a la segona posició en el pòdium dels estius més càlids.

RACÓ FOTOGRÀFIC

